

Izhaja
trikrat na teden:
v torek, četrtek,
soboto.

EDINOST

ZA RESNICO
OD BOJA
DO ZMAGE!

Issued
threetimes a week.
Tuesday, Thursday
Saturday.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO SLOVENSKE POD PORNE DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGO.

ŠTEV. (No.) 36.

CHICAGO, ILL., SOBOTA, 24. MARCA — SATURDAY, MARCH, 24, 1923.

LETO (VOL.) IX.

Pismo iz Pariza.

za Edinost L. Kuhar.

(Dalje.)

Čez noč od 4.—5. avgusta pobegneta "Goeben" in "Breslau" v nevtralnem pristanišču Messina v Siciliji. Anglo-francosko brodovje jima je sledilo toda po besedah admirala Haberta je tako manevriralo okoli Messine, da sta nemški ladji drugo noč brez velike težave pobegnili iz pristanišča in začeli voziti po odprti poti proti — Dardanelam. Admiral Bone de Lapeyriere je "baje" dobil tako precizne instrukcije iz Toulona, da bi moral naravnost zavoziti na pot obeh bežečih nemških križark, toda teh povelj se ni držal in se je rajši s svojo eskadro oddaljil. Sir Milne je vozil severno okoli Messine. Torej se je francoski admiral zopet vklonil željam britanskega štaba, ki je na ponovno vprašanje, če sme streljati, odgovoril lakonično Sir Milne-u: "Ne streljajte, ampak sledite jima!"

Ponovimo svoje vprašanje: Zakaj britanska admiraliteta ni privolila, da se "Goeben" in "Breslau" napadeta, ko so vendar angleške in francoske pomorske ednote bile v tako velikanski premoči in bi bile lahko vsak trenotek potopile sovražne bojne ladje? Anglija je bila že v bojnem stanju z Nemčijo, torej mednarodno-pravni razlogi ne pridejo v poštev, nadalje nevtralna italijanska vlada po mednarodnem pravu ni smela privoliti "Goeben" in "Breslau" več kot 24 ur v svojem pristanišču. Po 24 urah bi bil Sir Milne lahko otvoril ogenj.

Zakaj je angleška vlada želela, — o tem ne more biti več dvoma — da nemški križarki pobegneta nepoškodovani v turške vode?

Preidimo sedaj zopet na dejstva. Dne 10. avgusta blizu polnoči prideta Goeben in Breslau pred Dardanele in navzlic gosti temi zavozita naravnost v ožine proti Čanaku. V Čanaku je bilo zasidranih nekaj angleških in francoskih trgovskih ladij, ki so takoj po prihodu nemških križark bile preiskane od nemških pomorskih častnikov. Po mednarodnem pravu bojne ladje vojskujočih se držav ne smejo v nevtralnih pristaniščih — in Turčija je takrat še bila nevtralna — nadlegovati nikogar in nevtralna država ima dolžnost, jih po poteku 24. ur ali s silo izgnati iz svojih vod ali jih pa razorožiti.

Francoski, ruski in angleški konzul so takoj protestirali proti kršitvi turške nevtralnosti in zahtevali, da nemški ladji v 24. urah izginete iz dardanelskih in bosporskih ožin.

Po preteku 24. ur bi mednarodno pravo nikakor ne bilo več nasprotovalo, da tudi angleške ladje vderejo v ožine in otvorijo sovražnosti proti križarkam, ki ste kršili nevtraliteto turškega ozemlja.

Sir Milne: kaj pa je med tem on počel s svojimi 4 oklopnimi križarkami. Sir Milne se je rajši ustavil pred vhomom v Dardanele in tam čakal, kot bi hotel braniti, da nemški ladji zapustite ožine.

Kakšni vzroki so vendar morali voditi angleškega admirala oziroma angleško vlado, da ni dovolila brodovju zavoziti v Dardanele, ko je sicer britanska vlada tako nadodarna s svojimi drednavti in jih pošilja povsod, kjer je v nevarnosti življenje ali samo interes le enega njenih podanikov?

Časopisje je takrat poročalo, da si angleške ladje — v francoskih ni več govora — niso upale v ožine vsled številnih obrežnih baterij in vsled množice plavajočih min, ki jih je turška mornarica posejala okoli vhoda v Dardanele.

Ta izgovor danes ne more več držati, ker je popolnoma javnoznana resnica, da Turčija dne 10. in 11. avgusta na obrežju ni imela niti enega topa. Trditve o pomorskih minah spadajo med pravljice. Kako bi naj bile pomorske mine naenkrat nevarne za angleške ladje in o belem dnevu, ko se jih "Goeben" in "Breslau" v trdi temni noči nista bali? Znano je tudi, da so še medtem, ko je admiral Sir Milne stražil pred Dardanelami, trgovske ladje mirno vozile skozi dardanelska vrata (11. avgusta).

Britanski admiral je moral vedeti, da ni min in da ni obrežnih topov, on je moral znati za določbe mednarodnega prava in če kljub temu ni dovolil svojim ladjam vhoda v turške ožine, je moral imeti druge razloge oziroma druga povelja od svojega ministra. In ravno ta povelja bi mi radi poznali!

Mimogrede omenimo, kakšne posledice bi bil imel vohod angleških drednavtov v Dardanele in v Marmaro. Turčija bi se nikdar ne bila odločila za vojsko na strani Nemčije in Avstrije in bi bila v najslabšem slučaju ostala nevtralna celo vojsko. Bržkone bi topovi britanskih drednavtov naperjeni proti Zlatemu Rogu bili hladihi njene bojne strasti.

Kar bi bilo pa največje važnosti in mi bi to dejstvo nameroma podčrtali, protinemški blok vojskujočih se držav bi bil imel celo vojsko pot odprto v Rusijo. Rusija bi bila v vedni zvezi s zapadnimi velesilami, pošiljala bi bila žito in vojake na zapadno fronto in dobivala municijo in drugi vojni material po tej kratki poti v Črno morje. Tako pa je Rusija bila popolnoma odrezana od svojih zaveznikov, sama v Črnem morju in na Kavkazu proti velikemu močnejšemu turškemu brodovju, navezana glede municije na lastno produkcijo, ker pot preko Arhangelska je dolga, pol leta nerabna in je bila vedno od nemških podmornikov ogrožena.

Ako bi bili prisilili Turčijo do nevtralnosti, bi bila odpadla kavkaška fronta in Bulgarija bi nikoli ne bila storila blaznosti, priužiti se avstro-nemškemu bloku. Svetovna vojska bi bila dobila drug potek in nešteto narodnega bogastva bi se bilo pridobilo in stotisoče mladih življenj bi ne bilo žrtvovanih.

(Dalje prihodnjič.)

BOLJŠEVIŠKA SVOBODA V PRAVI LUČI.

Nadškof in 16 katoliških duhovnikov pred sovjetskimi tribunalom v Rusiji, katere najbrže čaka smrt.

Moskva, 23. marca. — Petrogradski katoliški nadškof Zepiakov in šestnajst katoliških duhovnikov se mora zagovarjati pred boljševiki, ker niso hoteli podpisati odredbe boljševiske vlade, ki je zahtevala od vseh religij, da se mora vse premoženje cerkva izročiti državi.

Nadškof Zepiakov je prepovedal lokalnim župnikom podpisati kakšno odredbo, ki jo bodo slučajno oblasti predložile pred nje in zahtevali njih podpis, s katerim naj bi se javno odpovedalo cerkveno last do katoliških cerkva v Rusiji. Duhovniki so ubogali svojega nadpastirja in tudi sledili njegovim ukazom. Boljševiške oblasti so pometale katoliške duhovnike v ječe. Osiveli nadškof je moral na stara leta v ječo za omrežje in boljševiski so jih obdolžili izdajstva, da simpatizirajo z proti-revolucionarji itd. Vse obdolžbe seve do zadnje črke so neutemeljene.

Poročilo slika prizor v sodni dvorani. Naškof z osivelo glavo sedi v sredi, na vsako stran dva postarana duhovnika, za njim ostali duhovniki, na vsako stran boljševiski vojski z nabitimi puškami in nasajenimi bajonetami.

Sodnijsko zasledovanje vodi vladni pravdnik boljševik Krylenko. Poročilo ne omeni, kar je najbrže, da duhovniki sploh nimajo nobenega zagovornika. Ko je mej izpraševanjem baje neki duhovnik pral pravdnika in sodnike, da na podlagi kake logike zabranjujejo poučevati verske nauke otroke katoliških staršev, ki jih žele vzgojiti v katoliškem duhu, ko pa, vendar povdarjajo pred svetom, da so za versko svobodo. Ti so baje pošepetali mej seboj in krenili s svojim izpraševanjem v drugo smer. To je krasna enakopravnost! To je svoboda boljševiskega kalibra! Prosveta, Proletarec in D. Slovenija, hajd na noge in pojte ji slavo! Prav po vzoru procesa, ki se je vršil v velikem tednu v Judeji pred 1890 leti: "Izpustite nam Barabo — a njega izročite nam, da ga krizamo!"

Tako je v današnji Rusiji. Morice, katerih mej boljševiski ni malo, puste proste, a nedolžne duhovnike vlačijo na Golgato, kakor nekdanji nedolžnega Nazarenca Kristusa.

FOSTER JE DELOVAL ZA REVOLUCIJO.

St. Joseph, Mich. 23. marca. — Priče proti revolucionarnemu komunistu William Z. Fosterju, pričajo pred poroto, da je Foster v resnici deloval za revolucionarni program in se pogajal za diktatorstvo boljševiskega tipa.

SPALNA BOLZEN SE ŠE VEDNO ŠIRI.

Crookston, Minn. 23. marca. Slučaji spalne bolezni, se še vedno pojavljajo. V dveh slučajih se je posrečilo zdravnikom ozdraviti pacijente, s to boleznijo. Kaj povzroča, oziroma kaj je izvor te bolezni niso še odkrili, da si so zdravniki pridno na delu, da odkrijejo bacil, ki povzroča spečo bolezen.

KRATKE AMERIŠKE VESTI.

— Predsednik Harding je včeraj ukazal izpustiti iz ječe Charmer Tidwell-a, polkrvnega Indijanca, ki je predsedel v kaznilnici v Atlanta celih 22 let po nedolžnem. Tidwell je bil obdolžen umora pred 22. leti, kar pa ni resnično izvršil. Storilec se je na smrtni postelji spovedal in priznal zločin, nakar so 22 let po nedolžnem v ječi preselelega Tidwella izpustili iz ječe.

— Z železnico mej Havana, Ky. in Grafton, Ill., katero je nameravala graditi Interstate Commerce Commission ne bo še enkrat nič. Department za notranje zadeve v Washingtonu je dobil nad trideset protestov iz večjih mest proti grajenju proge, skozi katere bi imela teči omenjena proga.

— Znana Moris and Co. družba je prenehala z včerajšnjim dnevom eksestirati. Popolna transakcija klavniške obrti in ves promet, ki ga je vršila imenovana družba je prešel v roke klavniške tvrdke Armour and Company. S tem je spojenje obeh klavnic formalno končano.

— Po predlinicah v državah v Novi Angliji in New Yorku so zvišali delavcem plačo za 12 in pol centov na uro.

— V Monnett, Mo. je izbruhnil velikanski požar v kurilnici in popravilnici lokomotiv železniške proge Frisco. Delavnica sama in 7 lokomotiv je docela uničenih. Materialna škoda se ceni nad en milijon dolarjev.

— Zdravniški departmet mesta Detroit poroča, da je zavijanje alkohola pomorilo tekom lanskega leta 62 oseb v Detroitu samem.

— V Philadelphia, Pa. je predvčerajšnjim sodnik Thompson obsodil neko Mrs. Rhea Kachel na 25.00 denarne globe, ker je poslala po pošti literaturo, ki priporoča poročno kontrolo.

— V San Antonio, Tex. je zadeli propeler od zrakoplova kadeta Wick Chamle-a in mu na mestu razklala glavo.

— V Granite City, Ill. so napadli trije nepoznani bančiti prostore lastnika Walter C. Nicholasa. V boju z banditi se je posrečilo Nicholasu ustreliti dva bandita, ki sta oba na mestu pomrila. Tretji pa je pobegnil in ga je v kratkem zatem prišla mestna policija. Tako se včasih tudi banditi opečejo.

— V Wilkessbarre, Pa. se je zgubil v tamkajšnjem rudniku neki premogar, ki se ne ve, ali je ži vali mrtev. Iz rudnika ga ni že od zadnje sobote. Iščejo ga s zasledovalnimi psi po vseh lokalih v rudniku.

— V gozdnem skalovju blizu Monticello, Utah, se je vnela bitka mej Indijanci tamošnje rezervacije znamenitega "Old Posey" rodu. V prvih spopadih mej indijanci in najetih deputies je padel en indijanec in dva ranjena. Položaj je resen in Indijanci so pripravljani se boriti do zadnjega. Ker se obroč deputijev vedno bolj zožuje okoli zajetih indijancev, se je bati nadaljnjih žrtv, predno bodo indijanci ukročeni in razoroženi.

— Zadnji mrzel val, ki je posegel daleč proti jugu, je napravil sadjerecem po južni Kaliforniji in Floridi in drugih sadjerejnih krajih občutno škodo. Drevje je pozeblo v več krajih in materialna škoda, ki je povzročena na sadju in zgođnjem rastlinstvu se ceni na milijone.

JUGOSLOVANSKE NOVICE IZ ZASEDENEGA RURA.

Tatvine. Vrhniški orožniki so izsledili in aretirali tatove, kateri so ukradli Karlu Muleju na Vrhnikih meseca novembra konjsko opremo v vrednosti 19.000 kron. — Dvokolesni voziček, vreden 2000 kron, je bil ukraden Franciški Škodlar iz Bevk. — Kolo, znamke "Panzer" je bilo ukradeno Ferdinandu Peklarju v Št. Lenartu pri Trbovljah. — Kaplanu Janezu Črnilu v Komendi, je bilo ukradenega nekaj perila, zaznamovanega s črkami J. Č., njegovi sestri Alojziji tudi več perila, zaznamovanega s črkami A. Č. — Vlomilci so vlomili v hišo Ferdinanda Birka na Viru pri Domžalah in odnesli njemu in njegovemu bratu Jožetu obleke in denarja v vrednosti 24.540 kron.

Nenasitni centralizem. Centralna vlada je lani izdala neko naredbo, ki pravi, da mora vsak vinogradnik tekom 10 dni po trgatvi svoj pridelek naznaniti financni. Marsikdo pa v tako kratkem času ne dobi prilike, da bi naznanil, ali pa se ne domisli. Potem ga doleti kazen in sicer 105 dinarjev. V okoliščini krškega okraja nas je letos takih okrog 3000. — Plaćali bomo vsak 105 dinarjev. Računite, za koliko lepših kron se bodo beliči v belgrajski vasi pomnožili samo na ta način! Vrh tega pa je moral vsaka stranka sedaj priti osebno na zagovor, ki je obstal v tem, da so nam izročili položnice, da plačamo. — To se pravi ljudi šikanirati. — Volivci, le volite se centraliste, da bomo imeli priliko, se tak prijetnosti okušati in pa, da se bomo znebili lažje denarja, ki ga imamo "preveč!" (Vinogradniki imajo priliko po dr. Šušteršičevem receptu centralizem preizkušati.)

Mož-beseda dr. Šušteršič. "Le v politično strankarsko življenje ne grem pod nobenim pogojem več." To je zapisal dr. Šušteršič v pismu na dr. Korošca 16. dec. 1918, ko ga je prosil, naj mu preskrbi, kako poslaniško mesto v katerikoli tuji državi. (Glej dr. Šušteršičevo brošuro, stran 51.) Tako je takrat pisal, ker mu je tako kazalo, danes ravno nasprotno dela, ker mu drugače kaže. In na besede takih "mož" naj zida slovensko ljudstvo?

Poslanec Brodar je pretečen mesec interveniral v Belgradu v železniškem ministrstvu radi dobave vagonov za hitri prevoz krme (slame in sena) v Slovenijo, katere zelo občutno primanjkuje. Brodar je tudi interveniral v ministrstvu za šume in rude radi podaljšanja lova predelovalske občine od strani pokrajinske vlade.

Pogreb dr. Grga Tuškana. Dne 26. m. m. so v Zagrebu z velikimi svečanostmi pokopali hrvatskega znanstvenika in politika dr. Grga Tuškana. Truplo je blagoslovil nadškof dr. Ante Bauer, pokrovitelj Jugoslovanske akademije, katere član je bil pokojnik.

V Metliki je umrl v visoki starosti 85 let gospod Franc Jutraš, posestnik in bivši večletni mestni župan. Rajniki je bil eden najstarejših meščanov, vsestransko spoštovanje in priljubljen. Bodi mu lahka domača gruda!

Želja se mu je izpolnila. V Pamečah je na pustno nedeljo sredi med plesom zadela kar 27 letnega usnjarskega delavca Ivana Vodovnika. — Fant je večkrat rekel, da hoče ta predpust umreti. Želja se mu je izpolnila.

Nemčija v vedno hujših razmerah. — Cuno na potovanju po Južni Nemčiji. — Belgijci zasedli Kruppov pristan ob Reni. — Trinajst aretiranih v Coblencu.

Berolin, 23. marca. — Vlačni krogi so zelo potrti, ker ne morejo doseči nikakih definitivnosti od tujezemskih držav v svrhu posredovanja. V kratkem se bodo obrnili zopet s posebnim apelom na Ligo narodov, da posreduje mej Francijo in njimi.

Druga poročila naznanjajo, da je Cuno na posebnem uradnem potovanju po Bavarski in Wertemberški, da tako pronajde in zbera skupaj mnenje o položaju posameznih lokalnih državnikov.

Belgijske vojaške oblasti so zasedle pristanišče, ki je baje last nemškega industrijalca Kruppa. Pristan se nahaja blizu Duisburga in je zelo pripraven za transportacijo izdelkov in vsega izvoza, ki se ga izvažata potem po parobrodih po reki Reni. Belgijski carinarji so nastavili 10 odstotkov carine na ves nemški izvoz.

Iz Coblenza poročajo, da je nemška policija s pomočjo britskih vojakov aretirala 13 oseb, ki so bile baje zapletene pri napadu na Joseph Smeets-a, ki je za poškodbam umrl.

Iz Essena prihajajo poročila, da so francoske vojaške oblasti pričele graditi vojašnice v več krajih v zasedenem Ruru, kar pomeni, da "poilusi" ne nameravajo na tako hiter odhod iz okupiranega ozemlja.

AMERIŠKI KONZULARNI URAD POGOREL V SMIRNI.

Carigrad, 23. marca. — Poslopje v katerem je imel najete svoje uradniške prostore ameriški konzulat, je vpepelil ogenj včeraj zjutraj. Uradniki so rešili uradne pečate in uradne listine, vse pohištvo in drugo je vpepeljeno.

FRANCOSKO POSOJILO JUGOSLAVIJI IN RUMUNJI.

Pariz, 23. marca. — Francoska vlada je predložila senatu prošnjo za posojilo Jugoslaviji in Rumuniji. Prvi se bo posodilo 300 milijonov zlatih frankov, Rumuniji pa 100 milijonov zlatih frankov.

DENARNE POŠILJATVE.

Vaš denar, ki ga boste poslali za Velikonočne praznike svojim domačim v staro domovino bo najhitreje na svojem mestu, če ga pošljete skozi naše podjetje.

Včerašnje cene so bile jugoslovanskim dinarjem:

100 — Din.		\$ 1.35
500 — Din.		\$ 5.90
1000 — Din.		\$11.60
2500 — Din.		\$29.00
5000 — Din.		\$57.00

Za italijanske lire:

50 — Lir		\$ 2.95
100 — Lir		\$ 5.60
300 — Lir		\$15.90
500 — Lir		\$26.00
1000 — Lir		\$51.00

Pri večjih svetah, ki presegajo 20 5 tisoč Din. ali 2 tisoč Lir, damo še poseben popust. Predno pošljete denar črez druge tvrdke se spomnite na naše podjetje, ki bo Vam poslalo Vaš denar v stari kraj ceneje in hitreje, kakor kje drugje. Naše cene so vedno najnižje!

Vse pošiljave naslavljajte na:
BANČNI ODDELEK EDINOST
1249 W. 22nd. St. Chicago, I

EDINOST

(UNITY.)

Izhaja vsak torek, četrtek in soboto. — Issued every Tuesday Thursday and Saturday.

PUBLISHED BY:

Edinost Publishing Company

2349 West 22nd Street,

CHICAGO, ILL.

Telephone: Canal 0098.

Cene oglasom na zahtevo

Advertising rates on application.

NAROČNINA:	Za Združene Države za celo leto	\$3.00
"	Za Združene Države za pol leta	\$1.50
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za celo leto	\$3.50
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za pol leta	\$1.75
SUBSCRIPTION:	For United States per year	\$3.00
"	For United States for half year	\$1.50
"	For Chicago, Canada and Europe per year	\$3.50
"	Chicago, Canada and Europe for half year	\$1.75

ŠTEVILKA POLEG VAŠEGA NASLOVA ZNAČI DO KDAJ JE PLAČAN LIST.

Kadar se preselite sporočite nam takoj vaš **NOVI** naslov in poleg tega tudi vaš **STARI** naslov. S tem prihranite nam mnogo dela.

Dopisi za torkovo številko morajo biti v uredništvu najkasneje do 12 ure dopoldne v soboto, za četrtekovo številko do 12 ure ure dopoldne v torek in za sobotno številko do 12 ure v četrtek dopoldne.

Entered as second class matter October 11th 1919, at Post Office at Chicago, Ill., under the act of March 3rd 1879.

Odprto pismo.

Cleveland, O. 19. marca 1923.

MR. JOŽE ZAVRTNIK,
CHICAGO, ILL.

Cenjeni gospod!

Vaše pismo sem prejel. Ideja napisati zgodovino slovenskega naroda je lepa in zgodovina tudi potrebna, ako hočemo, da bodo tudi naši potomci vedeli, kaj o delovanju in težkočah, ki so jih imeli prvi Slovenci v Ameriki. Toda, ta zgodovina se mora pričeti prav iz početka. Začeti se mora z imeni, kakor so Baraga, Pirc, Mrak, Lautežar, Trobec, Tomažin in tako dalje. To so imena zapisana z zlatimi črkami na jutranji zarji Slovenskega dneva v Ameriki. Ker pa Vas že davno poznam, ne osebno pač pa po čelih in pisanju. — "drevó se po sadu spozna" — vem, da niti sanjati ni o tem, da bi Vi mogli, ali pa hoteli, pisati nepristransko in vsem pravično. Če bi bili Vi zmožni pisati nepristransko, bili bi Vi logično pravi mož za to delo, ker ste prejeli precejšnjo svoto narodnega denarja, za katerega do sedaj narodu še niste storili nič koristnega. Pokažite toraj, najprej v Vašem listu, da ste zmožni pisati nepristransko in kot izobražen človek, potem pa morebiti res dobite nalogo zgodovinarja ameriških Slovencev. Tako boste končno res koristili Slovincem v Ameriki, kajti do sedaj jim še niste nič. Mr. Zavrtnik, oprostite, da Vas spomnim na neljubo stvar, ki Vas čaka. Kadar boste Vi stali pred Večnim Sodnikom, takrat bo satan bral precej zgodovine slovenskih po Vas zaslepljenih duš, katerim ste Vi po žrti časno in večno srečo. Zato bi Vam pa svetoval, da rajši svojo zgodovino malo pregledate in popravite kolikor mogoče to kar ste svoje dni zagrešili na narodu. Ker, kakor gotovo se svet zasluče in pride jutri okoli, tako gotovo bo prišel tudi dan Vašega računa z Bogom. Na tem ni prav nič ležanje, če Vi to verujete sedaj, ali pa ne, čas beži in dan prihaja, Vi pa se mi smilite!

Rev. J. J. OMAN.

Harding bo zopet kandidiral.

Republikanci izjavljajo, da bo Harding zopet kandidiral na republikanski listi za zopetno izvolitev. Proti Hardingu kot osebi nimamo ničesar, smo pa odločno proti zaspanosti njegovega aparata, ki jako slabo funkcijonira, včasih v najnujnejših slučajih.

Za zgled vzemimo lanske boje, katere so bili mejseboj delavci in kapitalisti. Koliko časa je trajala premogarska stavka, koliko časa zopet stavka železničarjev in vlada se je jako malo zmenila in ni posegla v spor, kot bi mogla, kar je bila njena dolžnost. Proti delavstvu republikanski aparat, ki je imel večino v beli hiši ni bil tako popustljiv, kakor do kapitalistov. Zadnji so imeli popolnoma proste roke in človek, ki je s pravičnem očesom opazoval potek tega boja, je lahko videl, če je hotel, da je šlo vse nekako roka v roki med vlado in delodajalci. Proti delavstvu je bilo vse na razpolago, a kapitalistom ni vlada rekla ne ene besede, da so nepravilni do delavstva, katero je prenašalo veliko gorje tekom lanske delavske krize, ki ste je rodile premogarska in železničarska stavka.

Harding, ki ni bil brez obljub kot kandidat, je marsikaj obljubil, toda, če je to tudi storil kar je obljuboval naj sodi javnost. Pa tudi če je storil, enega ni storil v polni meri in to je do delavstva, za katerega koristi ni črnil tekom lanskim stavk niti ene besede, vsaj ne odločne, s katero bi okrepil delavstvo moralno v borbi za svoje opravičene zahteve.

Delavstvo menda tudi ne bo pozabilo tako kmalu izjave: Hardingove v času, ko se je železničarska stavka nahajala na višku kritičnega položaja. Vse to in še drugo ne dela republikanske struje in njenega vladnega aparata tako priljubljenega publiki; vsaj tistemu delu publike ne, ki si služi svoj kruh s svojo žuljavno roko, in ki je odvisen od vsakdanjega dela in zaslužka.

Harding bo lahko pri prihodnjih volitvah zopet poizkusil svojo srečo. Drugo vprašanje je, če ga bo večina zopet volila. O njegovem delovanju bi se napisala lahko marsikatera beseda, kot o človeku, ki mu ni mnogo v katero stran se svet vrti. Vendar vse to naj izostane. Harding kot oseba ne pride pri celem položaju morda mnogo v poštev, toda kot predsednik Zedinjenih držav postane važen faktor v državi, ki mnogo odločuje o usodi publike. Republikanska stranka je vedla zakaj je agitirala in trošila za agitacijo denar pri zadnjih predsedniških volitvah. Zastonj vse to ni bilo. Zato se tudi lepo pusti, da kapitalisti uganjajo vse kar se jim za zdi. Pričakovati je močne agitacije tudi pri prihodnjih volitvah od republikancev, kapitalistični zmaj, ki sedi v mehkeem gnezdu se ne pusti izgnati iz svojega gnezda tako izlepa. Le močna vzajemnost navadnega ljudstva, iz katerih mas pride večina volilnih glasov, ga zna izgnati in mu omajati nekoliko tla.

IZ SLOVENSKEH NASELBIN.

Willard, Wis. — Prosim malo prostora v vašem in našem cenjenem listu. Zima se pri nas drži še vedno precej krepko, še je vedno do 25. stopinj pod ničlo.

— Te dni je umrl v Fairchild ne daleč od tukaj znani milijonar N. C. Foster lastnik nekdanje Willardške zemlje in železnice F. N. E. R. v starosti 89 let. Willardčanje se bodo nanj spominjali še dolgo časa, kadar koli bodo slišali ogromen zvon iz lin tukajšnega cerkvenega stolpa na Willardu. Lahko smo ponosni nanj, ga je ravno za en kranjski cekar. Tudi jaz prosim za večji zvon, da ga bodo tako vsaj slišali tudi bolj oddaljeni farani tukajšne cerkve.

— Pred par dnevi so se pojavili tudi v naši naselbini zvezni agenti, ki so preiskavali, ako ima kdo kakšno medicino zoper flu, katero ni dovoljeno, ako ni predpisano od zdravnikov. Našli so neke en pisar in ga seboj vzeli, ne vem, kaj jim bo. Tučeno so enemu prestopali, pa nič dobili. Enega so seboj vzeli in ga odpeljali na počitnice. Morda jim bo dajal informacije, kako se producira medicino za flu.

— Na severni strani Willarda si bodo zgradili novo Cheese factory, da tamkajšnjim farmerjem ne bo treba tako daleč voziti mleka.

J. Mr. John Gregorič se je naselil na farmo Mr. Česnika. Mr. Gregorič je uzoren katoličan, kakoršnih prav potrebujemo tukaj.

— Mr. F. Zupanc je kupil Happyjevo farmo. Kam bo Happy odšel mi še ni znano, morda jo pobriše za Mrs. Happy v Chicago. Farmerji mu branijo, ker zadnje čase silno pripravljajo kamenje, da jim z njim Happy kot edini gradbeni tehnični stavbenik na Willardu pozida štale in razna poslopja.

— Kar je v cerkvenem oziru ali verskem, smo bolj srednji. Eni hodimo radi v cerkev, da poslušamo v nji božjo besedo. Drugi pa, katere je izobrazil v svojem duhu Prokleta iz Lawndale, trdijo, da ne potrebujejo evangelija, ker so baje tako silno že učeni, da ne vedo niti tega, da ne vedo nič.

Pozdravljam vse zavedne katoličane širom Amerike, tebi vrli list pa želim obilo novih naročnikov.

Poročevalec.

Los Angeles, Calif. — Cenjeni: — Tukaj vam priložim ček za \$3.00, ker vem, da je moja naročnina že davno potekla, — to je spet za eno leto.

Kot čitam v listih, je bila letošnja zima na vzhodu precej huda in da so divjali pred par dnevi hudi sneženi viharji po osrednjem zapadu in vzhodu. Vse drugače je tukaj v južni Kaliforniji. Letošnja zima je bila tukaj izvanredno lepa in topla, celo zimo jednako lepo toplo vreme. Nekako okoli 10. januarja je kazal toplomer čez en teden stalno med 80 do 90 stopinj nad ničlo, v resnici letna vročina. Navadno kaže vsak dan med 60 in 70 stopinj nad ničlo. Dežja je bilo to zimo bolj malo. Samo 7 in pol palcev do zdaj, ko ga po navadi pade do tega časa 10 — 12 palcev. In sedaj se že bojijo "rangarji", da ga več dosti ne bo, ker spomlad se je začela in od dneva do dneva nastaja topleje. In ako dežja v kratkem ne bo, ne bo to dobro za zemljo, ki bo v kratkem postala presuha. Sadej je že vse v cvetju, nekatero že ocvelo. Kakšna lepota med sadjočrevji. Če le pokrajine izgledajo, veličastne, ker so v resnici čudovito lepo odete z pogrinalom duhtečega cvetja. Res krasen razgled za človeško oko. Kateri ne stanuje tukaj in bi prišel v tem času sem in bi videl po nekaterih vrtovih viseti še zrelo sadje, po-

leg zrele pomaranče pa beli cvet, ki zopet obeta novi sad, bi se čudil nad čudovito kalifornijsko prirodno naravo. Vsa priroda je oblečena v krasno spomladansko uniformo.

Kar se tiče mesta Los Angeles bo menda to New York na Pacifiku — od vseh strani sveta narod sem drvi — kupuje hiše in zemljo na vseh straneh okoli Los Angeles. Zemlja se v južni Kaliforniji zlasti v okolici Los Angeles vedno draži. Tukajšna pokrajina ima neko posebno privlačno očarujočo silo, ko človek enkrat semkaj pride ne more več od tukaj, če tudi gre, ga vleče nazaj. Zadnje leto se je tukaj potrošilo nad 120 milijonov dolarjev za zgradbe hiš. To leto kot kažejo proračuni se bo potrošilo za gradnje hiš nad 170 milijonov dolarjev. Hiše rastejo na vseh straneh, kar čez dan ti zraste pred očmi mala kaliforničanka, takozvana "bungalow", katere jako praktično gradijo. Graje pa že tudi velike tovarne, trgovske hiše in razna industrija že kaže svoje znake, da bo zasedla tudi potem okrožje svoje postojanke. Kot se vidi bo v kratkem Los Angeles kraljica pacifika — pravo metropolitansko svetovno mesto.

Historična igra "The Mission Play" v San Gabriel Mission se to zimo nadaljuje, ko ponavadi malo spremenjeno letos. Vendar boljše kot kedaj prej in je jako dobro obiskana, posebno od turistov, ker vsako leto v večjih trumah sem prihajajo.

S tem zaključujem za sedaj in pozdravljeni. Na zdravo svidenje!

Jacob Stonich.

Barberton, Ohio. — Barberton je znan po celi Ameriki kot naselbina, ki je zelo nazadnjaška. Saj se je vendar že stokrat in stokrat bralo v Prosveti, kakšen temna vlada tukaj itd. Kak vrišč je bil nastal, ko se je tukaj ustanovila Slovenska fafa! Kako veselje je vladalo, ko je res vse kazalo, da ne pridemo nikdar do svoje cerkve. Vse je prestano in dolga katerega je par tisoč se bomo že kako kmalu otrešli. Danes 18. marca se je pričela v naši cerkvi 48-urna pobožnost. Kako lepo in v kakem velikem številu hiti naš svet v cerkev posebno sedaj v velikonočnem času in prejema svete zakramente. Zadnje čase so tudi dopisi v Prosveti iz našega mesta postali bolj redki. To je hvale vredno. Znani dopisovalci bi navsezadnje že lahko prišli do spoznanja, da njih ruvanje ne koristi niti najmanjše naši naselbini, ne narodu in tudi njim samim ne. Vsi taki naj bi raje gledali da pripomorejo kaj k napredku v naši naselbini. Imamo društva: podporni, dramski klub, pevski odsek. Torej dela dovolj za vsakega, ki hoče biti napreden tudi dejanski in ne samo v tem, da napada sorodnike in jim dokazuje kako so zabiti itd. Na velikonočno nedeljo priredi tuk. dramski klub predstavo "Ropeštev duh v krkonoskih gorah" po igri se bo de oglašil tudi pevski odsek tega kluba. Tuk. rojaki se zadnje čase zelo zanimajo za Ameriško državljanstvo in veliko jih je obiskovalo tekom zime večerno šolo. Toraj je li res Barberton tako nazadnjaški?

Poročevalec.

— Slovenci katoličanje, agitarijte za svoj katoliški list "Edinost!"

— Katoliški časnikar izpostavlja svoje prsa, da tvoje varuje!

Ko piške vablja, lisica z repom mahlja.

Ni vsak lovec, kdor ima klobuk zelen; pa tudi ne vsak gospod, ki pokonci hodi.

PISMO IZ MACEDONIJE.

Erdželje 14. 2. 23.

Velečastiti gosp. župnik!

Predno nadaljujem ta list imam čast se Vam predstaviti: Sem slovenski naseljenik v vasi Erdželje, Macedonija, rojen v Smledniku na Gorenjskem, Kranjsko, bratranec pokojnega Dr. Janez Ev. Krek-a, žena mi je štajerka iz Kapel pri Brežicah.

Začudili se boste ko prečitate vsebino tega lista, toda v sili in stiski si človek vse dovoljuje. — Leta 1921. naselila je država 12 slovenskih in 103 družine drugega naroda iz kraljevine v Macedonijo. Nakazano nam je po 5ha zemlje na starosta družine, otrokom od 16. leta naprej pa po 2ha. Poprijeli smo se pretečen leto, prično z obdelovanjem polja, vsak je potrošil ves denar za seme in za oranje kajti nismo in nimamo še svoje živine, zato morali smo najeti in dobro plačati orače. — Ako bi bila ta letna dobra, vsega bi bilo zadosti, toda žali Bog, prišla je huda suša in nam uničila vse poljske pridelke. — Prosili smo opeptovano pomoči od države, toda vsaka prošnja brez odgovora, država nam le toliko pomaga s posojilom da nas priveže na te kraje, kjer sprevidi, da nimamo ne jesti in ne obleči kaj, posodi nam na vsake dva meseca po 100 din. na družino ali še manje, ta mesec prejeli smo po 17 din. na osebo in to nevedno za koliko časa. Lahko si sami mislite, kako dolgo zamore družina od 5 ali še več oseb v tej druginji živeti. Radi bi prijeli za vsako delo, toda tudi tega ni v Macedoniji.

Vsak izmed nas bi se rad vrnil v svojo domovino, toda denar, kar smo ga prinesli s seboj smo porabili, dolg narašča in mi ga ne moremo izplačati, zato smo primorani tu ostati, trpeti in od glada umirati. — V mesecu novembru 1922. umrla je žena slovenca Križaniča (tudi on je štajerec) od glada in studa, zapustila je moža in 6 otrok, največ razgraja smrt med otroci, kajti nimajo zadostne hrane, ne obleke in ne stanovanja. Stanujemo po barakah, katere smo si sami napravili, kedor pa ni lesa s seboj pripeljal, ta se je zakopal v zemljo, kako se živi v takih stanovanjih in v hudi zimi, to si lahko sami mislite. Drv za kurjavo ni tri ure od nas, kjer nimamo svoje živine si jih tudi ne moremo nabaviti. Kurimo z ovčji odpadki. Zima je jako huda, burja nas prepiha do mozga, jesti ni kaj pogreti se nikjer, obleko in perilo smo po večini raztrgali, živimo kakor goveda, ležimo po tleh, ako kedo umrje

pokopljemo ga brze duhovna, razven vse te revščine nas pa še naši sosedje pravoslavni radi naše vere, mrzijo. Na mojo prošnjo prišel je nas obiskati č. r. P. Prešeren, (slovenec) Provincijal Srca Jezusovega v Zagrebu, blagoslovil nam je naših umrlih grobove, očistil nas je grehov in daroval sv. mašo med nami.

Č. gospod Prešeren se je čudil našemu življenju, rad bi nam pomagal, toda še sam je moral stradati celi čas njegovega bivanja med nami. Ko se je vračal oglašil se je v Beogradu pri ministrstvu, posredoval je za našo zboljšanje, toda vse zastonj, tudi pisal je v slovensko časopisje in prosil podpore od naroda, toda tudi to ni pomagalo. — Razven vse te revščine pa to najhujši zlo, ker si nismo življenja zvesti, še pri oranju moramo biti s puškami oboroženi, kajti napad komitašev je na dnevnem redu. Dne 16. 1. t. l. napadli so v noči našo sosedno vas, kjer se nahaja 30 družin naseljenikov, požgali so jim barake, 16 družin so poklali brez izjeme, mož, žena ali otrok. Žalostno je bilo gledati drugo jutro ta prizor, žena drži otroka na prsih in ležita oba mrtva na tleh, otrok je bil zaklan v glavo in žena v hrbet in vrst vsak ima po dve rani, pri barakah ležijo vse navskriž mrtvi, 6 ljudi je bilo težko ranjenih, vsi drugi so pobegli in prihiteli k nam, tudi med begom so otroci zmrznili katere smo zjutraj na potu mrtve našli, gotovo ste čitali v slov. novinah ta dogodek iz Ovčjega polja, vas Kardafak Macedonijo.

Komitaši so pustili list v katerem nam isto grozijo kakor so s sosedi napravili. Država se je zato nekoliko zavzela, pomnožila je orožniške stanice in vsem naseljenikom podelila orožje za brambo v slučaju napada.

Iz tega lista lahko sprevidite vso našo bedo, zato naprošamo Vas čast. gosp. župnik in vse Vaše čast. kolege, da nam priskočite v pomoč in potkrate na srca naših slovenskih rojakov. Bog Vam bode stotero poplačal vsak najmanjši dar, vsi Vam bomo hvaležni do smrti, naši otroci spominjali se bodo dobrotnikov kajti znali bodo povedati v starosti, kedo jim je v tej revščini podelil kruha in moliti hčejo za Vas.

Naprošamo Vas ako nam ne morete pomagati, da nam očistite in tudi mi se Vas bodemo spominjali z kako novico.

Oprostite naši predrznosti, toda sila kola lomi.

Sprejmite prijateljske pozdrave od vseh Slovencev posebno pa od mene

Alojzij Krek,
Erdželje z. p. Sv. Nikolaj,
Macedonija, Srbija.

NAZNANILO IN ZAHVALA

S tužnim in žalostnim srcem naznanjam vsem svojim sorodnikom, prijateljem in znancem, da mi je umrla dne 15. marca t. l. moja

Marta Jakšitz roj. Herman

previdena s sv. zakramenti je zaspala po dolgi in mučni boleznii v Gospodu, v svoji najlepši starosti dvajsetem letu. Pretrpela je vno go bolečin. Stiri mesece je bila v Spitalu v Oak Forest, Ill. in se zmeram troštala pobogšanja zdravja. Ali nej je bilov nikše pomouči. 16. februarja je bila pripelana nazaj domov gdeje eše živeja 4. tje dne i tam je dokončala svoj žijtek.

Pokojna je bila članica društva sv. Križ od šteroga je vdabala velke pomouči in na zadnje lepi sprevod. Praf lepo se zahvalim častnikom društva sv. Križ. Posebno brati tajniki, šteri je namestov predsednika, kojemu nej bijlo mogouči nauzoči biti. Povedav je par lepih stvari i rečij pri njenom grobi. S šterni rečimij je zvršo društvene dužnosti. Njegove rečij so genole velko nazočih bratov in sester, ki so bili pri njenom grobu z skuznatimi očimij, ko so slišali njegove rečij. Vsi člani so pravili, da je pri našem društvu lepi ret. Nadale se zahvalim fsem bratom in sestram D. S. K. in tudi fsoj rodbini in prijatelam, šteri so prihajali k njej v Spital i na dom in prinášali fsele dare in tolazila z lepimi ričim.

Praf srčno se priporočam fsem tistim prijatelom in prijateljcam, če bo šteri izmed tejh potreben kakšne pomouči od mene z dobro ga srca želim fsem nazaj povorniti, kolkor bo to v moji moči.

Ti draga ljublena žena, pa počivaj v miru, naj ti svetvi večna luč in naj ti bo lahka ameriška zemljica!

Žalujoči soprog:

STEVE JAKŠITZ.

Chicago, Ill., dne 21. marca 1923.

IZ NEODREŠENE DOMOVINE.

Čudodelna roka sv. Frančiška Ksaverija v Gorici.

V ponedeljek 5. marca so pripeljali čudodelno roko sv. Frančiška Ksaverija v Gorico. Ob 6. uri zvečer so prenesli čudodelno roko iz cerkve Brezmadežne v cerkev sv. Ignacija na Travniku, kjer je bila izpostavljena v javno čiščenje. Skrinjico z roko so nosili štirje duhovniki ob asistenci vse goriške in okoliške duhovščine s knez nadškofom dr. Sedejem na čelu. Procesije se je udeležila šolska mladina, razne nabožne organizacije in veliko število vernikov.

Razsodba v marezškem procesu je bila proglašena 28. m. m. Potniki so se posvetovali osem ur. Temeljem njihovega izsoda je bilo osem obtožencev obsojenih na 5 let do 8 mesecev ječe, sedem obtožencev je bilo oproščenih. Fašizem je zahteval žrtve in jih je dobil. Njegov račun nasproti slovenskem uljudstvu je tem težji.

Nove sovražnosti proti slovenskemu prebivalstvu v Pulju.

V puljskem arzenalu so se te dni vršile volitve v notranjo komisijo. Pri tej priliki so baje delavci oddali prazne glasovnice, oziroma so nanje zapisali ostre besede proti sedanjemu fašističnemu režimu in klicali za socialno revolucijo. To je dalo fašistom dobrodošel povod, da so sklicali protestno zborovanje, na katerem so hujskali proti avstrijsko-hrvatskim komunistom, ki da "zavratno kradejo kruh italijanski domovini." To je pač znamenje za nova nasilja proti Hrvatim v Pulju, ki bi jih raje danes nego jutri povsem iztisnili iz mesta.

Kar znajo, znajo.

V soboto 3. marca je predaval v Biljani tajnik "Prosvetne zveze" g. Terčelj "O družini". Med njegovim predavanjem je vželo v dvorano krdo fašistov, ki so začeli predavatelja neusmiljeno pretepati s palicami. Domačinom se je le s težavo posrečilo, da so g. Terčelja iztrgali iz rok fašistov in mu omogočili, da je pobegnil skozi okno. Klobuk do pred kulturnim delom Mussolinijevih vitezov!

Tržaški župan — senator.

Zadnje dni je italijanski ministrski svet imenoval 25 novih senatorjev. Med imenovanimi je tudi tržaški župan Giorgio Piatto.

Kdo bo novi tržaški škof?

Neka italijanska agencija poroča, da postane naslednik škofa Bartolomeja v Trstu msgr. Celso Constantini, dosedaj apostolski delegat na Kitajskem. Beležimo kot kronisti.

Italijanska šola v Solkanu.

V Solkanu se delajo priprave za otvoritev italijanske šole. Tako se širijo te strupene gobe iz občine v občino.

Smrtna kosa.

V Trstu je umrl industrijec Dragutin Mikuličič, zvest Slovan in blagega srca za reveže. N. v m. p.

NAJBOLJŠA STRAN COUEVEGA SISTEMA.

Ne želimo kritizirati Mr. Couevega načina zdravljenja in ne ozirajo se na njegove poskuse za zdravljenje bolezni, je vendar treba priznati, da je nekaj na tem, ko ljudje manj ali več ponavljajo njegovo precej pohvalno formulo Beecher je rekel, da delo ne ubija ljudi, ampak skrbi ubijajo človeka. In ko hitro si začnete domnevati, da postajate dan za dnem boljši in boljši v vseh ozirih, postaja napetost vašega duha manjša in gledati začnete v bližino bodočnost. To je tisto, kar mi vsi potrebujemo — iskrico svile in nadejnost razpoložnosti do dela. Če si vtisnete to razveseljivo poročilo v vaše možgane in če poleg tega vzamete Trinerjevo zdravilno grenko vino, ki stimulira črevesje do normalnega delovanja in pomaga prebavi, se boste znebili počutka utrujenosti, glavobolov, zaprtja in slabega teka. Vaš lekarnar ali trgovec z zdravili ima Trinerjevo zdravilno grenko vino v zalogi; — mimorede omenjeno, ali ste že poskusili Trinerjev Hand Lotin? Isto je jako hladilno in blažilno za razpokano kožo, obraz in roke. Vsak hvali ta izvrsten pripravek. Joseph Triner Company Chicago, Ill.

"111"
CIGARETE

10¢
DOBRE!

NAZNANILO IN ZAHVALA.

S žalostnim srcem naznanjam širom Zedinjenih držav, da je nam neusmiljena smrt ugrabila nam priljubljenega sinčka

GREGORJA BREZNIK

v starosti še ne enega meseca, ga je Bog vzel k sebi nad zvezde, kjer ni posvetnega trpljenja in težav.

Tem potom se prav pristočno zahvaljujem vse hvale vredni družini Gregor Roscavi, ker so nam stali ob strani njegove bolezni in smrti. Sam Bog naj poplača Vaš trud in za Vaš lepi venci, ki ste mu ga podarili na krsto. Istotako se iskreno zahvaljujem John Strletu in Franku Drapu, ko so nas tolažili v teh urah žalosti in preizkušnje.

Vsem skupaj srčna hvala. Naš mali Gregor se je rodil dne 22. febr. 1923, umrl je pa 14. marca 1923. Torej je bil med nami samo 21 dni.

Ena misel nas tolaži in ta je, da je nedolžen šel nad zvezde, in da se tam gori med krilatimi agenci veseli, in da bo za nas prosil pri ljubljenu nebeskemu Očetu.

Zaljujoci ostali: John in Julija Breznik, stariši; Mary in Jennie sestre, Frank in John brata.

Chisholm, Minn. dne 18. marca 1923.

DRUŽBA SV. MOHORA izda za l. 1923 sledeče knjige:

1. Koledar za leto 1924.
 2. Življenje svetnikov. 4. snopič.
 3. Slov. Večernic 76 zvezek.
 4. Kemija.
- Udina stane 1 dolar. Kdor želi še vezani molitvenik doplača 30 centov.
- Oglasite se približno do 5. marca 1923.
- Zastopnik Družbe sv. Mohora v Ameriki:

REV. J. M. TRUNK,
P. O. Berwick, N. Dak.

PROSIMO:

Iz starega kraja so nam začeli pisariti, da bi radi imeli "Koledar Ave Maria," v katerem je Zakrajsekova igra "Prisegam," ker so za to igro razvedeli tudi doma in so jo v nekaterih krajih že igrali. Ljudski oder bi rad dobil kolikor mogoče velikolep darjev, da bi pomagal različnim slovenskim odrom, da bi mogli igrati to igro. Ako ima še kdo kak Koledar tega letnika, pa bi ga lahko pogrešil, ga lepo prosimo, da bi ga nam vrnil. Mi mu ga radi plačamo.

Uredništvo.

DELO DOBIJO DEKLETA!

Takoj dobi delo par deklet. Delo lahko na strojih in ročna dela, kot sestavljanje raznih izdelkov. Delu se je lahko priučiti. Plača s pričetkom \$14.00 na teden.

Potrebujemo tudi dva fanta. v starosti od 16. let naprej. Delo primerno in plača po dogovoru.

Vprašajte osebno pri:
BAN ROW COMPANY
2230 — So. Wood Street.
CHICAGO, ILL.

ZASTAVE

bandera, regalije in zlate znake za slovenska društva izdeluje najbolje in najceneje

EMIL BACHMAN,
2107 So. Hamlin Avenue,
CHICAGO, ILL.

Darovi za prevz. škofa Jegliča:

Dve neimenovani osebi, Joliet, Ill. v poseben dober namen in zahvalo \$2.00.

Math Flajnik, Cleveland, O. \$1.00; A. Hotujec, Sewickley, Pa. \$5.00; Valentin Dolinar, Gowanda, N. Y. \$1.00.

Živeli posnemalci!

EMIL KISS BANKIR

133 Second Ave.,
NEW YORK, N. Y.

Dobiva rojake iz starega kraja hitro in sigurno. Ako želite vašega rojaka v mesecu juliju dobiti mu pošljite takoj **AFFIDAVIT of SUPPORT in ŠIFKARTO** (predplačano)

Jaz prodajam šifkarto (predplačano) po originalni ceni od šifkorporacije. Sedaj stane potovanje od Zagreba ali Ljubljane do New Yorka Po:

\$105. —, in \$8. —, za davek.

Jaz odpravljam potnike v stari kraj skozi vse linije in jih preskrbim vse kar potreba.

Sprejema uloge in plačam po 4% obresti.

Pošiljam denar v stari kraj najhitreje!

EMIL KISS DANVTD

133 Second Ave.
NEW YORK CITY.

ZA PIRUHE

je prav gotovo, da se boste spomnili zopet svojih dragih domačih, in jim poslali kaki dar za praznike.

Da bo Vaša pošiljatev dospela pravočasno za praznike na svoje mesto, bo prav, da jo pošljete takoj in sicer pošljite jo skozi

BANČNI ODDELEK "EDINOSTI"

ki dostavlja denar v staro domovino najhitreje in najceneje po dnevnem kurzu istega dne, ko prejme denar.

Poizkusite enkrat naše podjetje v tem oziru, in vedno se ga boste posluževali radi njegove najboljše postrežbe.

ROJAKI PODPIRAJTE SVOJE LASTNO PODJETJE!

POZOR ROJAKI!

Za one kateri nameravajo kupiti svoje domovnije, se jim sedaj nudi lepa prilika.

Na prodaj imam 4 lepe hiše in sicer v bližini Slovenske cerkve, 2 zidane in 2 lesene hiše, vse v najboljšem stanu. Cene zelo nizke.

Kdor namerava kupiti sedaj hišo, naj se oglasi pri meni.

Martin Laurich

1900 West 22nd Place, CHICAGO, ILL.

Phone: Canal 5777.

Trgovina z železnino in pohištvo

Pri nas dobite najboljše barve "paints" in raznovrstne varniše. Ta mesec bom pričel tudi plumbersko obrt, za pomoč bom dobil Mike Černeta, ki je znan kot eden izmed najboljših plumberjev na to stran Dulutha.

Za vse slučaje se obrnite na:

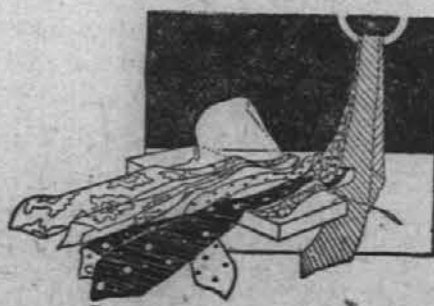
JOSEPH SLOGAR

Trgovec z železnino in pohištvo,
ELY, MINN.

Za veliko noč.

Naznanjamo, da smo prejeli letos izvanredno veliko spomladanskega oblačilnega blaga, kakor obleke za deklice, bele in druge. Prodajamo letos tudi obleke za fante, volnene, velikost 5 do 16 let. Pridite si ogledati.

Prva Slovenska trgovina oblačilnega blaga,
JOHN GOTTLIEB,
1821 W. 22nd St. — CHICAGO, ILL.
Na starem prostoru.

VESELO ALELUJO

želimo vsem cenjenim odjemalcem, prijateljem in znancem, kakor tudi vsemu slavnemu slovenskemu občinstvu v Chicago in okolici!

SLOVENSKI JAVNOSTI V CHICAGO!

Naznanjam, da sem prejel v svojo trgovino veliko zalogo spomladanskih in poletnih oblek za dečke in deklice.

NEKAJ POSEBNEGA se vam nudi v naši trgovini pri spomladanskih in poletnih oblekah. V zalogi jih imamo v vseh velikostih za dečke od 7. leta do 16. leta starosti. Blago prvovrstno in trpežno. Naše cene so zmjerne.

"WOOLWEAR" ECONOMY TWO PANT SUIT

- 1 Absolutely all virgin wool
- 2 Guarantee label
- 3 Mohair lining
- 4 Pencil pocket
- 5 Non-sagging stitched bottom
- 6 Bar-tack pockets
- 7 "Indestructo interlining"
- 8 Extra cash pocket
- 9 "Loyalty" lapel button
- 10 Ivory buttons
- 11 Double cloth belt on coat
- 12 Double-stitched seams

- 1 Two pair knickers
- 2 Both full lined—
- 3 "Rip proof" taped seams
- 4 WOOLWEAR patent buckle
- 5 Cloth faced pockets
- 6 "Orderly" pants hanger
- 7 Guarantee label

SPOMLADANSKE OBLEKE ZA DEČKE prodajamo sedaj od \$10.50 do \$12.50.

V ZALOGI IMAMO tudi raznovrstne in raznobarvne obleke za deklice in dekleta.

NEKAJ POSEBNEGA imamo za dekleta, ki bodo šle k prvemu sv. Obhajilu in sv. Birmi. Krasne bele obleke, prodajamo po posebno ugodni ceni od \$3.00 do \$6.00.

V NAŠI TRGOVINI dobite tudi vsakovrstne klobuke za vaše deklice in dekleta za jako zmjerne cene.

—: DALJE —:

IMAMO VELIKO ZALOGO vsakovrstnih srajc za može in fante in male dečke. Praznične svilene in cenejše, kakor tudi srajce za na delo.

RAZNOVRSTNE KAPE za dečke in fante, kot tudi za odraslene može dobite pri nas v vseh velikostih in kakovostih.

NOGAVICE za može, fante in otroke dobite pri nas vse vrste in v vseh velikostih po najzmernejših cenah.

ŽENSKÉ NOGAVICE svilene, mešane ali iz samega bombaža vseh vrst in kakovosti dobite v naši trgovini na izbero po najzmernejših cenah.

ŠIVILJE IN GOSPODINJE, ki si same delajo doma razne predmete, kot predpasnike, obleke za otroke, ali za sebe, dobe pri nas vsakovrstno, kotenasto, volneno, s svileno mešano ali popolnoma svileni blago po najnižjih cenah. Gospodinje šivilje pridite in oglejte si našo zalogo raznovrstnega blaga. V zalogi imamo vse, kar mora imeti pravi "DRY-GOODS STORE."

PRODAJAMO tudi vse druge različne predmete, ki spadajo v področje "DRY-GOODS" trgovine.

SLAVNEMU OBČINSTVU SE PRAV TOPLO PRIPOROČAMO V NAKLONJENOST!

Frank Banich

Največji slovenski "Dry-Goods" Store v Chicago

1902—4 W. 22nd Street, CHICAGO, ILL.

Naša trgovina je odprta vsak večer razven srede in petka večer. Ob nedeljah imamo odprto dopoldne.

ČRNA SMRT

Spisal
FR. KS. MEŠKO.

Nenadoma je prevpil bučeči šum oster, obupen vzrok. Izmed množice sredi cerkve se je nenadoma povzpela in stegnila suh, visok mož. Vsi okoli klečeči so videli, kako je dotedaj najglasnejše, najspokornejše trkal na prsi. Slišali so, kako je v kratkih presledkih z največjo gorečnostjo in pobožnostjo vzdihoval in prosil: "Usmili se, sladki Gospod Jezus! Prizanesi!" Vmes so ga slišali mrmrati čudne besede, ki jih ni nihče razumel. Niso vedeli, ali moli, ali preklinja sam sebe in gorje, ki ga je doživel ali govori z Bogom, ali s svojo dušo; ali toži Vseusmiljenemu svoje trpljenje in trpljenje vsega ljudstva, ali pa izziva Vsemogočnega in ga smelo kliče na obračun zaradi strašne njegove jeze.

A glej, nenadoma je vstal iz sredine klečečih, nemirno, plašno strmečih proti oltarju Matere Božje, kjer se je v smrtnih bolečinah vilo nedolžno dete. Oči vseh naokoli so se vprle v starca. Dolga, redka brada se mu je tresla, kakor bi se z nemirnimi, drgetajočimi svojimi rokami v nji poigraval veter, bolestno mu je podhrtevalo in se krčilo suho, upadlo lice; vse dolgo, izsušeno telo mu je trepetalo kakor v mrzlici.

Tako je stal med množico. Počasi je dvignil drobne koščene roke; široki rokavi so mu zdrsnili doli do komolcev; vsem očem se je pokazala slabotna, brezmesna roka, z nabrekli modrimi žilami preprežena.

Z začudenjem, napol s strahom je ljudstvo strmeló vanj. "Čevljar Kmetec!"

Mnogi so ga poznali, čevljarskega mojstra in čudaka iz Dravske ulice. Mnogi so poznali njegovo življenje: več časa je presedel ob knjigah nego ob šivanju. Pogostoma je zahajal k učenemu dominikancu patru Odilu in se je razgovarjal z njim po dolge popoldneve. Da se je čudnih reči naučil iz velikih svojih knjig in da zna toliko ali več nego vsa mestna gospoda, je šla govorica med ljudmi.

S pritajenim pričakovanjem so vsi poslušali, ko je pričel z visokim, rezkim glasom:

"Kje je Bog? — Naj pomaga! Naj nas reši! — Kje je? Ali ne sliši?"

Mrmranje je zašušelo po cerkvi; vmes se je oglašal bridki jok.

Kakor ne bi ničesar slišal, je stal starič: shujšane roke je visoko dvigal in strmeč navzgor ves zamaknjen in obenem čudno prepal, kakor bi zrl v višavi strašne prikazni, je vikal z glasom, ki je od besede do besede postajal močnejši, skoro strašen: "Boga ni več! — Gorje nam! Vsem nam gorje! Vam gorje in gorje meni. Od večera gorje in gorje od jutra, od poldneva gorje in gorje od polnoči! Materi gorje in gorje dojenčku!"

"Tiho!"

"Gorje! Vsem gorje! Vsi umremo! Ker Bog je tudi umrl... Nikjer ga ni več..."

Dvigale so se pesti.

"Molči, norec! V cerkvi si, pred Bogom!"

"Ne poslušajte ga, ljudje božji! Saj vidite; nori!"

"Nori? — Pri pameti res ne more biti. Res nori!"

"Kako bi ne? Zadnja otroka, oba sina, tako lepa in dobra, nama je vzela črna smrt. Štiri dni in štiri noči je neprestano molil in Boga prosil za njuno zveličanje, ker jima življenja nisva mogla izprositi. A včeraj zjutraj se mu je nenadoma zmešalo: ušel mi je v krčmo. Iz gostilnice sem ga danes sem prignala."

"Če je pijan, naj zunaj ostane."

"Ne, dobri ljudje! Pokoro naj dela! Moli naj! Sicer mi Bog še njega udari in vzame, meni revni..."

A Kmetec je, kakor ne bi ničesar videl, ne slišal, ponavljal z visokim, čudo drhtečim glasom:

"Ni ga več, Boga! Umrl je! — O gorje!"

"Preklinja, norec pijani. Vrzite ga iz cerkve! Ubijte ga!"

Strašen vrišč je valovil po cerkvi in se je odbijal od sten in od visokega oboka. Može so od vseh strani tiščali proti čevljarju, ženske so ječale in ihtele od srčne groze in od razvnetega srda.

"Sedaj šele nas Bog udari! Ko se skruni celo njegov sveti hram!"

A slabotna starka je brez strahu stala ob možu. Široko je razprostirala tenke roke, da ga ščiti proti navalu besne množice. Z obupnim glasom je izkušala prepiti strašni šum, ki je divjal po svetišču.

"Ne storite mu zalega! Pri ranah Kristusovih vas prosim, dragi ljudje. Ne ve, kaj govori... Sicer je pobožen in bogoljuben. Saj ga poznate..."

"Žena, molči v cerkvi!"

Krepke roke so jo odrinile; v istem hipu so druge moža od zadaj prijele.

"Po očeta gvardijana, usmiljeni ljudje!"

"Da, po očeta gvardijana! Brzo! Sicer se v cerkvi pokoljejo! In Bog nas še strašnejše udari."

Že so vrgle močne, jezne roke čevljarja na tlak. In trde pesti so padale nanj, na prsi, na hrbet, po licih, po očeh. Kmetec se ni branil. Le venomer je ječal in klical:

"Gorje! Gorje vam in meni gorje!"

"Umore ga kakor Judje Kristusa, nedolžnega, ki ni nikomur storil krivice in zalega!" — je kričala žena. Besneča množica jo je neusmiljeno pehala v stran; a spet in spet se jih je lotevala z obupnim naporom, da obgani stoproga.

"Naj divja smrt le še huje zoper vas, pagani in razbojniki! Ali vam človek ni nič? Nič sveti kraj, hiša božja? Morilci! — Vse naj črna smrt pomori: mater in otroka, starca in dekle!"

Žena je vpila na glas; za njo druge. Pesti so padale gosto in besno. Starec je ječal s slabotnim glasom:

"Vsem gorje! Gorje vam in meni gorje!"

"Mirujte, ljudje, pri svetih ranah Kristusovih! Ali se ne bojite Boga? Ali hočete s takšnimi grozodejstvi njegovo jezo še bolj razpaliti in podžgati?"

Mogočni, ostri glas gvardijanov je bil, ki je zaklical v množico. Strelci nevolje so mu švigali iz sicer milih in jasnih oči, zdaj od bdenja in žalosti nekako zastrtih, preplašenih pa od hudobije, ki se je godila na svetem mestu. A tudi sočutje in usmiljenje je govorilo iz njih; ne samo usmiljenje z nesrečno žrtvo razbrzdane strasti, temveč z vsem tem ljudstvom, ki je od vednega strahu in upanja povsem izgubilo duševno ravnotežje in ob grozovitostih zadnjih časov vso razsodnost. Preudarni mož je dobro vedel, kako silno, bolno so napete vse telesne in duševne sile naroda. Majhen, neznaten povod, in ta nenaravna in nevarna napetost se izpremeni ali v popolno obupanost in duševno otroplost, ali pa izbruhne v strašno, vse uničujočo besnost.

CITIZENS STATE BANK SHEBOYGAN, WIS.

Mr. Rudolph Finst, dobro znan vsem Sheboygan-skim Slovincem je zdaj zaposlen v tej banki.

On bo postregel kar bodo Slovenci potrebovali; kakor izjave, kontrakte, income tax, in druge legalne stvari. Vse to bo izvršeno brezplačno.

Money order in vozne listke, po nizkih cenah.

Za vložen denar plačamo po 3% interesa.

CITIZENS STATE BANK Sheboygan, Wis.

Dolžnost Slovencev v Chicago

je, da dajo svoje perilo oprati v SLOVENSKO PRALNICO "LAUNDRIJO." Ne podpirajte več tujcev, ko imate v svoji sredi svojega lastnega rojaka, ki vodi to obrt. Kadar imate pripravljeno svoje perilo, pokličite na telefon, da pride na Vaš dom voz Slovenske pralnice. Mi peremo oblačila in vse, kar je za prati. Čistimo obleke "Dry cleaning," čistimo karpete, zavese in sploh vse, kar se da čistiti. Kadar imate kaj za prati, čistiti, ne pozabite na naše ime. Pokličite nas po telefonu.

SOUTH-WEST LAUNDRL CO.
JOHN ČERNOVICH, lastnik.
255 W. 31st Street, CHICAGO, ILL.
Telephone: Yards 5893.

LEDENIKI OGROŽAJO PLVOBO PO ATLANTIKU.

Na mali ladiji "Senera", ki služi za pobrezno stražo, je nastanjen Mr. Edward H. Smith, to je oni mož, ki odgovarja na vsa vprašanja ladijskih poveljnikov glede nevarnosti ledenikov tekom nevarne sezone. Smith je pred dnevi imel interesantno predavanje pred skupino upraviteljev najvažnejših prekocean-skih parobrodskih družb; v tem predavanju je poročal, da bodo ledeniki (ice-bergs) kmalu ogrožali plovbo preko Atlantskega morja.

Ledeni polja se že pojavljajo ob velikih newfoundlandskih klečeh in se bodo kmalu raztezala proti jugu. Tekom spomlad bosta dva obrežna-stražna parnika, Tampa in "Modoc" opravljala ledeno patroljo; parnika imata električno gonjene stroje in sta v stanu ploviti tudi ob najhujšem vremenu. Čim se prvi ledeniki pojavijo ob velikih newfoundlandskih klečeh, se parnika odpravita na svojo službo in ostaneta v njej neprenehoma do prihodnjega junija, ko je nevarnost minila, da bi ledeniki zabredli v pot prekoatlantskih parnikov.

Mr. Smith je opisoval delo mednarodnega patroliranja ledenikov, ki ga ameriška vlada opravlja tekom zadnjih desetih let, in razlagal, kako ledeniki nastanejo in kako morski toki jih priganjajo proti jugu, kjer ogrožajo plovbo prekoatlantskih parnikov. Led, ki se stvarja na severu na površini morja, takozvani "field ice," se pojavlja ob vzhodnem obrežju Newfoundlanda že ob koncu januarja. Ti ledeni splavi prihajajo na jub v obliki podolgate in ozke proge, ki je približno petdeset milj široka. Ko ta led splava bolj proti jugu, se kmalu staja; koncem aprila ni več nikakega ledu niti ob newfoundlandskih klečeh. Ledeniki ali ledene gore pa so ogromni kosi ledu, kateri so se

odtrgali od velikanskih ledišč, ki pokrivajo Grenlandsko; Labradorska morska struja jih spravlja proti jugu, kjer se pojavljajo do junija.

Parniki, ki patrolirajo morje, da se odstrani nevarnost ledenikov, stalno opazujejo njihove sledove, zaznamujejo njihov položaj in smer njihove plovitve in opozarjajo vse parnike na nevarnost. Mr. Smith je v svojem predavanju omenil, kako nekateri ljudje imajo napačno naziranje, da se ti parniki ukvarjajo z vničanjem in razstreljanjem ledenikov. To bi bila pač nemogoča stvar, ako se pomisli, da so pomerili neki ledeniki, ki se je dvigal 248 čevljev iznad površine vode in se je raztezal čez 1600 čevljev. Bilo je v tem ledeniku zadosti ledu, da bi napolnil vsako ledenico v Združenih Državah za mesec dni.

Dosedaj niso še iznašli nikakega sredstva, potom katerega bi mogli odkriti prisotnost ledenika v megli ali temi. Ledeni sapa v zraku in temperatura vode ne nudita nikakega zanesljivega sredstva. Upajo pa, da zvočnik, ki ga je vojna mornarica razvila, bo sčasoma tako popolnjen, da bo v stanu izražati zvočne odmeve približajočih se ledenikov, iz katerih se bo potem računala daljava in smer te nevarnosti.

ŠIRITE LIST EDINOST

IZPLAČILA

v ameriških dolarjih še vedno izvršujemo v zasedenem ozemlju v Italiji. Nemški Avstriji in drugod.

V Jugoslaviji je začasno nemogoče lokalnim bankam izplačevati ameriške dolarje, ker to sedaj izvrši edino Narodna Banka v Beogradu. Vendar pa potnikom, ki rabijo dolarje za na pot preskrbimo dolarje.

Dolarske čke pa še vedno lahko izdajamo in iste vnovčijo v stari domovini po dnevnem kurzu v jugoslovanske krone.

Za dolarske pošiljate računamo sledeče pristojbine: do \$15.00 po 50 centov, — od \$15.00 do \$30.00 po 75 centov, — od \$30.00 do \$50.00 po \$1.00, za izplačila, ki presegajo \$50.00 računamo 1 cent in pol od dolarja, ali po \$1.50 od sto dolarjev. H tem pristojbinam je še pridati za vsako posamezno nino.

pošiljatev 15 centov za dostavo.
BANČNI ODDELEK
EDINOSTI
1840 West 22nd Street,
CHICAGO, ILL.

J. KOSMACH

1804 W. 22nd St. Chicago, Ill.

Rojakom se priporočam pri nakupu raznih

BARV, VARNIŠEV, ŽELEZ-
IA, KLIČAVNIC IN
STEKLA.

Prevzamem barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir.

Najbolše delo, najnižje cene. Rojaki obrnite se vselej na svojega rojaka!

List Edinost

je last slovenskih katoliških delavcev v Ameriki. Za njih korist se izdaja, da brani njih pravice in jim kaže pravo pot do pravega napredka. List Edinost zahaja skoro v vse slovenske naselbine po Ameriki. Vse zavedne slov. družine so nanj naročene, in ga pridno čitajo, ker v njem najdejo največ pravega poduka, mnogo zanimivih novic in zabavnega čtiva.

ZATO SO OGLASI V LISTU "EDINOSTI" USPEŠNI. Trgovci, ki imajo svoje trgovine naj poizkusijo oglašati v listu "Edinosti" in prepričani smo, da bodo potem v Edinosti stalno oglašali.

DRUŠTVA SE BODO POVZDIGNILA DO VSPEHA, ako ob raznih prireditvah in kampanjah oglašajo v našem listu. Poizkusite in prepričajte se enkrat. Poslužite se lista za Vašo reklamo, da jo list ponese na slovenske domove pred oči slovenskih rojakov, da bodo znali, kaj prirejate in kdaj!

NAŠA TISKARNA

je sedaj skoro najmodernejša slov. tiskarna v Ameriki. Tiskarska dela izvršujemo lično in točno. Vsem slovenskim č. gg. duhovnikom, cenjenim društvom, trgovcem in posameznikom, se najtopleje priporočamo, da se spomnijo na nas, kadar potrebujejo, kakih tiskovin.

Ničesar drugega ne prosimo Vas, kakor vprašajte nas za cene, predno oddaste naročilo drugam. Ako le to storite, smo prepričani, da bomo vedno tiskali Vaše tiskovine mi!

Mi izvršimo vsako tiskarsko delo. Najsi bo še tako malo ali veliko. Poizkusite pri nas!

TISKOVNA DR. 'EDINOST'

1849 W. 22nd Street Chicago, Ill.

Phone: Canal 0098.

SO. CHICAGO

Slovincem v So. Chicago in okolici naznanjam, da sem prejel veliko zalogo najboljših, trpežnih čevljev za može in fante, dekleta in žene, kakor tudi za dečke in deklice. Zlasti za šolarje dobite pri meni močne trpežne čevlje.

Pri meni dobite čevlje vsake vrste, v vseh velikostih po zmernih in nizkih cenah.

Dobro blago za zmerno ceno je moje geslo! Slavnemu občinstvu se toplo priporočam za obilen obisk!

"SVOJI K SVOJIM!"

ANTON BAKŠE
SLOVENSKA TRGOVINA
S ČREVLJI.
9534 — Ewing Avenue.

DOMAČE PIVO!

Si naredite lahko po svojem okusu, ako kupite pri NAS:

"HME LJ IN MALT"

Zraven damo navodilo, kako zvariti dobro domače PIVO!

Prodajamo Malt in Hmelj na debelo in drobno.

MAL-TEEN-MALT-EXTRACT CO.

Jos. Bielak, lastnik

1942 W. 21st Street, CHICAGO, ILL.